

చరిత్రకాగడా

వీదేనా సంస్కారం ప్రచారం కావాలంటే అది విజయవంతం కాకూడదంటారు. నే చెప్పదలచుకున్న కథ ఈ సత్యాన్ని ఋజువు చేస్తుందేమో నాకు తెలీదు. అసలు ఈ కథకూడా ఎలా చెప్పాలో తెలీడం లేదు. ఈ కథలో వ్యక్తులను నే నెరుగను. నేను విన్నవీ, ఇతరుల ద్వారా తెలుసుకున్నవీ పేకరిస్తే, వాటి కూర్చుకి తుదీ మొదలూ, క్రమం — వీదీ కనబడదు.

నాకు బాగా చిన్నతనం. మా బాల్యంతో ఆ పెళ్ళికి నేనూ వెళ్ళాను. ఆ రోజుల్లో అది అపూర్వమైన వివాహంగా చెప్పుకున్నారు. వధూవరులిద్దరూ చదువుకున్నవారు, భాగ్యవంతులు, రూపసులు, నొకరి నొకరు ప్రేమించుకున్నారు — అన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది, వేరు వేరు కాలకు చెందినవారు, సనాతనులు, పూర్వచారపరాయణులు ఆ వివాహాన్ని ఖండించారు. వధూవరుల తల్లిదండ్రుల సమ్మతంలేదు. పెళ్ళికాకుంటే ఆత్మత్యాగం చేసుకుంటామన్న నిశ్చయానికి తలొగ్గి, కొందరు సంస్కర్తలు పట్టుబట్టి, మహా వైభవంగా పెద్దల సమక్షన జరిగిన వివాహం అది. జిల్లాకలెక్టర్, ఆయన భార్య వచ్చి, 'ఈ పెళ్ళి ప్రేమ కత్తిని, విజయాన్ని సూచిస్తుందని ఉపన్యసించి, భార్యభర్తలను ఆశీర్వదించి వెళ్ళారు. వైపూళ్ళనుండి, రాష్ట్రాలనుండి కుభాకాంక్షలు, చెలి గ్రాములు వచ్చాయి. వందలాదిగా బహుమతులు లొచ్చాయి. వధూవరుల

ఫోటోలు పత్రికలు ప్రచురించాయి. ఒక పత్రికాసంపాదకుడు 'అదర్బ వివాహం' అన్న శీర్షికను పెద్ద సంపాదకీయం వ్రాశాడు. ఇవన్నీ ఆనాడు వింతగా చెప్పుకున్నారు. 'ఇవేం పెళ్ళిళ్ళమ్మా—కులగోత్రాలు మంట గలిశాయి' అని చప్పరించి, వేళ్ళు మిటకరించిన అమ్మలక్కలు కార్లో వూరేగుతున్న దంపతులను తలుపు సందుల్లోనుంచి చూచి, అసూయపడి నిట్టూర్చారట.

ఆమె పేరు సీతాకుమారి, అతని పేరు రామారావు. పేర్లుకూడా చక్కగా అమిరాయి అని ఎవరో ఉపన్యసించారు. గ్యాస్ లైట్లు, కూల్ డ్రింక్స్, ఫూలమాలలు, కుంకం, కాగితపు పువ్వులు, సెంట్లు, తమిళ గాయకుని సంగీత కచ్చేరీ, రాత్రి పెళ్ళి వాకి ప్రత్యేక నాటక ప్రదర్శనం—అదొక అపూర్వ ఘట్టం. సీతాకుమారి, పల్చగా, అతి నాజూకుగా వుంటుంది. గ్యాస్ లైట్ వెలుగులో ఆమె పచ్చటికాంతి తళుక్కుమంది--- నవ్వి నప్పుడు, ఆకాశంలో బాణసంచా వేసినట్లు, ముఖమంతా తెల్లటి వెలుగుతో మెరిసి, ఆ దృశ్యం గతంలో ఒక మహాత్తర అనుభవంగా మధురస్మృతిగా నిలిచిపోతుంది.

రామారావు కూడా చాలా అందమైనవాడు. మన వారిలో పురుషుడి అందం చెప్పుకోరు. 'కుర్రాడు బాగుంటాడు' అని కూడా అనరు. 'అబ్బాయి కేం, అబ్బాయి శుభ్రంగా వుంటాడు' అంటే చాలా అందమైన వాడన్నమాట. అట్లాంటి వాళ్ళు కూడా రామారావు 'మొగాళ్ళకే చూడ్డానికి బాగుంటాడండి' అనేవారు. సీతాకుమారి ఎంత గాఢంగా ప్రేమించిందో, ఆనాటి సమాజంలో పెద్దలెవ్వరూ వూహించలేరనొచ్చు.

అంతటి గాఢమైన ప్రేమ, అనుకూల దాంపత్యం చూసి దేవతలు వోర్చలేరంటాను. 'ఈ పెళ్ళి ఆరునెలలు నిలబడితే గొప్ప' అని అంచనా వేసిన పెద్దలు, రెండేళ్ళ తర్వాత వారి అన్యోన్య్యాన్ని చూసి ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు. 'ఐదేళ్ళు దాటదండి' అని మరో మూవేళ్ళు గడు

విచ్చారు—ఈ మూడేళ్ళలోనూ ఏదో అవాంతరం సంభవించి ఆ వివాహం భగ్నం కాకపోతుందా అన్న ధైర్యంతో.

ఐదేళ్ళ తర్వాత, మళ్ళా వాళ్ళ దాంపత్యం గురించి విన్నాను. ఆమె నొకసారి నాటకం హాల్లో ముందు సీట్లో చూశాను. ప్రేమకి విద్య, భాగ్యం, సౌందర్యం తోడై తే యింకేం కావాలి? జనం అంతా నాటకం ఒదిలేసి వారికేసి చూడడమే సరిపోయింది ఆమె కట్టిన ఖరీదైన చీర, రవ్వల దుడ్దులు, నెక్లెస్, అతని సూటు, వాచ్, అవన్నీ చూస్తే వారి భాగ్యం చాలావరకు వేషధారణకే వినియోగమాతోందనుకోవాలి. వారిని బాగా ఎరిగున్న స్నేహితుడొకాయన మా బాబయ్యతో చెబుతుంటే విన్నాను. ఆమె ఏదీ కోరితే అది యిస్తాడుట. చీరల కోసం మైసూరు, కంచీ, అగ్రా, పూనా వెళ్ళేవారట. హాయిగా చదువుకుంటారట. చీట్లాడు తారట, షికార్లెడతారుట. స్నేహితులు, పిక్నిక్లు. పార్టీలు, యాత్రలు— నిశ్చింతగా సాగిపోతున్న జీవితం వారిది.

సనాతనుల నోళ్ళు నెప్పెట్టి, ఈ దంపతుల వూనెత్తడం మాను కున్నారు. ఈలోగా బోలెడన్ని వర్ణాంతర వివాహాలు, విధవా వివాహాలు, లేచిపోయిన వారి వివాహాలు జరిగాయి. వీరంతా వెళ్ళి ఆ కొత్త దంపతుల మీద పడ్డారు. ఆచార భారంతో పండిన వారి తలలు బ్రద్దలు కొట్టుకునేందుకు ఏదో గట్టి వస్తువు దొరకాలిగా మరి ?

మరో ఐదేళ్ళు జరిగిపోయాయి. నేను రామారావు, సీతాకుమారి వున్న వూళ్ళో వుండటం తటస్థించింది. ఆమెను చూశ్లేదు కాని, రామారావు ఒకటి రెండుమార్లు పార్కులో చూశాను. వారిని గురించి మాచాకలి 'సందెయ్య' చెబుతుంటాడు. వాళ్ళింట్లో బట్టలు కూడా సందెయ్యే ఉతుకు తాడు. వారి జీవిత భోగట్టా వాడు బాగా పరిశీలించి తెలుసుకున్నాడు.

“వారు సుఖంగా, సంతోషంగా వుంటారు కదత్రా?”

“ఏం సుఖంలేండి, ఆమె ఎప్పుడూ విసుక్కుంటమే. ఆయన ఎప్పుడూ చీదరించుకుంటమే.”

“ఎందుకు?”

“ఏమోనండి. ఆవిడ బట్టలన్నీ పాతబడిపోయినాయి. కొత్తవి కొనరంట — ఎక్కడికీ తీసుకెళ్ళరంట.”

“ఆసున తీసుకెళ్ళేదేమిటి? ఆవిడకు బోలెడు డబ్బుందిగా!”

“అదంతా అయిపోయిందండి. అయ్యగానికి భలే జాగ్రత్త; కానీ పోనివ్వరు. ఇంకా ఈసుబేకుని అడగండి” అన్నాడు సందెయ్య.

తరువాత ఈసుబేగ్ తో మాట్లాడడం తటస్థించింది. అతను వృద్ధుడు. మొదటి ప్రపంచ సంగ్రామంలో పనిచేసి రిటైరై, ఏమీ పనిలేకుండా వుంటున్నాడు. దేశవిభజన జరిగిన తర్వాత, ఉత్తర హిందూస్తానం నుండి వచ్చిన కాందిశీకుల గుంపులోంచి విడిపోయిన ‘అయేషా’ అనే అనాథ కన్యను చేరదీసి పోషిస్తున్నాడు. ఆమె తనని తండ్రిగా చూసుకుని సపర్యలు చేస్తూ వుంటుంది రామారావు ఒకసారి భార్యమీద ఓ పుస్తకం గిరవాపెట్టాడని — అది స్వయంగా చూశానని చెప్పాడు. వారి సంభాషణ వల్ల తేలిందేమంటే, వారి డబ్బుంతా అయిపోయిందనీ, రామారావు పీనాసిగా తయారై, భార్యని హింసిస్తున్నాడనీ, వారి ఆదర్శవివాహంలో ఏ ఆదర్శమూ లేదనీ వికడమైంది.

ఒక నెల జరిగింతర్వాత, ఈసుబేగ్ చనిపోయాడు. గుండె పగిలి చనిపోయాడంటాడు, చాకలి సోదెయ్య.

“ఎందుకు?”

“రహస్యం లెగండి ఎవరితోనూ అనబోకండి. ఒకరోజు రామారావుగారు అయేషా మొఖం మీద చెయ్యేసి పట్టుగుంటం, ఈసుబేగ్ చూశాడంటండి. నాతో చెప్పాడు. నా గుండి చెదిరిపోయిందీరా అన్నాడండి. ఆ దెబ్బతో మంచానపడి సచ్చాడండి.

రామారావుకి సీతాకుమారికి మానసికంగా కాకుండా శారీరకంగా కూడా యింతటి ఎడబాటు జరిగింది. కారణం? వయస్సుతోపాటు ఆదర్శం

యొక్క అంతర్యం మారుతూండడమేమో ననిపిస్తుంది. మానసికంగా ఎడ బాటు జరిగింతర్వాత, మనోవ్యాధినుంచి పారిపోయేటందుకు 'అయేషా' కావల్సి వచ్చిందేమో! సీతాకుమారి చాలాకాలం వాళ్ళ ఊళ్ళోనే వుంటోంది— ఎప్పుడో కాని భర్త దగ్గర వుండదు. ఈ మధ్యనే మరో వార్త విన్నాను— రామారావు అస్తంతా కాందిశీకుల వసతి భవనాల నిధికి రాసేసి ఉత్తర హిందూస్థానం వెళ్ళి ఆర్మీలో ఉపాధ్యాయుడలా చేరాడని.

“అవిడిగారిక్కూడా కొంత యిచ్చి వెళ్ళాడటలేండి— అసలు సున్నా చుట్టకుండా.” అన్నాడు సందెయ్య.

“అయేషా?” అని అడిగాను.

‘అమె యిక్కడే వుండండి. అళ్ళందరికీ కొత్తిళ్ళు కడుతుండా రండి. అక్కడపోయి, ఏదో పన్నో చేరుతుందంటుంది.’

‘రామారావు అమెని తనతో ఎండకు తీసికెళ్ళలేదు?’

‘నేను నిలేసి అడిగానండి ఆ పిల్లని. అదంతా వొట్టిదంటుంది. ఊరికే దాని గడ్డం పట్టుకుని, కళ్ళల్లోకి దీగులుగా చూశారంటుంది. అంతకి మించి ఏమీ చెయ్యలేదని ప్రమాణంచేసి చెప్పిందండి. అదిమట్టుకు అబద్ధం అడదండి’ అని ముగించాడు సందెయ్య.

చరిత్ర చీకటి గుహలలో కాగడావేసి చూసినట్లు రామారావు, అయేషా అమాయకపు కళ్ళల్లోకి చూసి, తన హృదయంలో నిండుకున్న ఏకాంతాన్ని, విషాదాన్ని అమె చూపులో స్పృశించి, ఆడర్కాల ఐక్యత, మానసిక సమత్వం, సంతృప్తి పొందాడు. అతను పీనాసివా వుండి పోగు చేసిన సర్వస్వమూ, సత్కార్యానికి, లోక కళ్యాణానికి దానం చేపేశాడు. భార్యవద్ద నుండి దాచిన యేకాంత మాదుర్యాన్ని ప్రపంచానికి కర్పణ పెట్టేశాడు. తను మానసిక స్వాతంత్ర్యం కోరి, భార్యకి ఆ స్వాతంత్ర్యం యిచ్చేశాడు. అమెను సోమరిగా వాదిలేసి, తను ఆర్మీలో చేరాడు. అంచేత సంస్కారం ప్రచారం కావలంటే, అది పూర్తిగా కొనసాగకు ఉండన్నారు.

